

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tal-25 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 112/2005

Stephanie Tabone mart Mark Tabone .

vs

T.G. Services (Gozo) Ltd.

Il-Qorti,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attriċi, wara li ppremettiet illi :

Illi l-attriċi kienet taħdem bħala chamber maid mas-soċjeta' konvenuta li topera l-lukanda "L-Imgarr Hotel" f'Għajnsielem, Għawdex ;

Illi fis-6 ta' Lulju 2004, waqt li l-attriċi kienet qegħda tnaddaf waħda mill-kmamar tal-lukanda, hija żelqet fil-kamra tal-banju u waqgħet fuq sapuniera li nqalgħet minn postha wara li ppruvat iżżomm magħha u nkisret mal-art

Kopja Informali ta' Sentenza

bil-konsegwenza li partijiet mill-fdal tas-sapuniera baqgħu deġlin u ċartulha xi arterji u nervituri tal-polz ta' idha tax-xellug, u konsegwenza ta' dan l-attriċi sofriet ġrieħi gravi tant li kellha tiġi operata, liema ġrieħi ħallew debilita' permanenti f'idha tax-xellug li għadha tbat minnha sal-lum ;

Illi konsegwenza tad-debilita sofferta mill-attriċi sa kienet kostretta tabbanduna x-xogħol tagħha u sofriet danni kemm dann emergenti kif ukoll lulri ċessanti ;

Illi s-soċjeta' konvenuta għalkemm ġiet debitament interpellata diversi drabi wkoll permezz ta' ittra uffiċċjali tal-20 ta' Lulju 2005, qed tirrifjuta li tħallas dawn id-danni li ġew sofferti mill-attriċi minkejja li l-attriċi bħala impjegata tal-lukanda kienet koperta wkoll b'polza ta' l-assikurazzjoni kontra r-riskju ta' korriment waqt il-qadi ta' dmirietha .

Talbet lis-soċjeta' konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti :

1. Tiddikjara lilek responsabbli tad-danni li ġew sofferti mill-attriċi minħabba l-inċident fuq imsemmi ;
2. Tillikwida d-danni kollha li ġew sofferti mill-attriċi ;
3. Tikkundanna lilek soċjeta' konvenuta tħallas dawn id-danni hekk likwidati .

Bl-ispejjeż inklużi tal-ittra uffiċċjali tal-20 ta' Lulju 2005, u bl-ingunzjoni tal-konvenut għas-subizzjoni li għaliha minn issa jinsab imħarrek .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attriċi kkonfermata bil-ġuramnet tagħha .

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta li eċċepiet illi :

1. In linea preliminari, illi din l-Onorabbli Qorti ma għandhiex ġurisdizzjoni li tiegħu konjizzjoni ta' din

il-kawża stante illi din il-kawża kellha tinfetaħ f'Malta . Illi l-eċċezzjonijiet illi jsegwu qed jingħataw subordinatament u mingħajr preġudizzju għal din l-eċċezzjoni preliminari .

2. Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju, u wkoll in linea preliminari, iċ-ċitazzjoni attriċi hija rrita u nulla stante illi s-soċjeta' indikata fiċ-ċitazzjoni attriċi hija kompletament differenti minn dik indikata fid-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attriċi . Fil-waqt illi ċ-ċitazzjoni attriċi tindika bħala konvenuta lil T.G. Services (Gozo) Limited, id-dikjarazzjoni tal-fatti tindika bħala konvenuta lis-soċjeta' Imgarr Hotel Catering Limited . Inoltre, is-soċjeta T.G. Services (Gozo) Limited indikata fiċ-ċitazzjoni attriċi u s-soċjeta' Imgarr Hotel Catering Limited indikata fid-dikjarazzjoni attriċi ma jeżistux .

3. Illi dejjem subordinatament u mingħajr preġudizzju, t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda stante illi s-soċjeta' T.G. Services Company Limited ma kinitx *operator* tal-Lukanda 'l-Imgarr Hotel' f'Għajnsielem, Għawdex kif allegat fl-ewwel premessa taċ-ċitazzjoni attriċi u lanqas ma hija proprjetarja ta' l-istess lukanda . Għalhekk is-soċjeta' T.G. Services Company Limited ma tistax tiġi tenuta responsabbli għall-incident in kwistjoni u għad-danni konsegwenzjali .

4. Illi dejjem subordinatament u mingħajr preġudizzju, t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda stante illi l-incident in kwistjoni ma seħħ bi ħtija tas-soċjeta' T.G. Services Company Limited u dan kif jiġi provdut waqt it-trattazzjoni tal-kawża . Għalhekk is-soċjeta' T.G. Services Company Limited ma hija bl-ebda mod responsabbli għad-danni allegatament sofferti mill-attriċi li f'kwalunkwe każ iridu jiġu ppruvati .

5. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri .

Bl-ispejjeż kontra l-attriċi .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess soċjeta' konvenuta maħlufa minn Albert Camilleri .

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat il-verbal tagħha tas-19 ta' Gunju 2007 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza fuq l-eċċezzjoni preliminari dwar il-'*privilegium fori*' .

Semgħet it-trattazzjoni tad-difensuri rispettivi dwar din l-eċċezzjoni .

Rat in-nota ta' referenzi ta' l-attriċi dwar din l-istess eċċezzjoni .

Rat l-atti l-oħra tal-kawża .

Ikkunsidrat :

Illi permezz ta' din l-eċċezzjoni preliminari tagħha, s-soċjeta' ntimata qed tinvoka l-'***privilegium fori***' u cioè' d-dritt jew aħjar benefiċċju li tiġi mħarka f'Qorti partikolari . In sostenn ta' din l-eċċezzjoni tagħha tagħmel referenza għall-artikoli 50 u 767 tal-Kap. 12 . L-artikolu 50 jagħti lill-Qorti tal-Maġistrati ta' din il-gżira l-kompetenza li tiegħu konjizzjoni ta' kawzi kontra persuni residenti hawnhekk . L-artikolu 767 imbagħad jagħti l-benefiċċju lil persuni li jkunu joqgħodu fil-gżira ta' Malta li jiġu mħarrka f'dik il-gżira, u lil dawk li joqgħodu f'Għawdex rigward il-Qorti ta' din il-gżira .

Fil-każ in eżami m'hemmx dubbju illi s-soċjeta' ntimata għandha s-seda uffiċċjali tagħha fil-gżira ta' Malta¹ . Għalhekk 'prima facie' jidher illi s-soċjeta' ntimata għandha raġun tqajjem din l-eċċezzjoni għaladarba għet imħarrka fil-Qorti ta' din il-gżira u mhux f'dik ta' fejn titqies li hija r-residenza tagħha .

Imma l-Qorti ma tistax tieqaf hawn . Importanti ferm għas-soluzzjoni ta' din il-kwistjoni huwa l-artikolu 770 tal-Kap. 12 fejn tingħata waħda mill-eċċezzjonijiet importanti għal din ir-regola u rilevanti wkoll għall-każ in eżami . Infatti dan l-artikolu jgħid illi : "***l-privilegium fori***' jispicċa **wkoll, fil-każ li l-kawża tkun dwar obligazzjoni li,**

¹ Ara Memorandum of Association a fol. 13 tal-proċess .

skond il-ftehim, kellha tiġi esegwita fi gżira partikolari

Il-Qrati tagħna kellhom diversi okkażjonijiet jesprimu ruħhom dwar din l-eċċezzjoni tal-‘privilegium fori’, u din il-Qorti tiffaċċja tali eċċezzjoni prattikament kull darba li xi ħadd residenti Malta jiġi mħarrek quddiemha . Dejjem pero’ ġie ritenut illi, kif tistipula l-liġi stess, dan il-benefiċċju tal-konvenut jispiċċa kemm-il darba jiġi pruvat illi l-kontestazzjoni tirrigwarda obbligazzjoni li kellha titwettaq fi gżira partikolari, fil-każ tagħna f’Għawdex (ara f’dan ir-rigward : Appell Ċivili : Alfred Cremona et. v. Vanda armla Bradshaw : 20.5.94; Appell Kummerċjali : Vivian Gatt noe. v. Carmelo Grima : 12.2.92 ; u cit. 6/1996 : “Cornucopia Hotel Limited v. Fisher Reisen Limited” mogħtija fit-22 ta’ April 1997 u kkonfermata fl-Appell) .

Is-soċjeta' ntimata tikkontendi pero' illi din l-eċċezzjoni ma tistax tkun applikabbli għall-każ in eżami, għax hawn m'għandniex obbligazzjoni naxxenti minn xi kuntratt bejn il-kontendenti li skond il-ftehim espress jew taċitu kellu jiġi esegwit fi gżira partikolari, imma "*kawża għall-likwidazzjoni u ħlas ta' danni*" .

Huwa minnu illi mill-premessi u talbiet f'din il-kawża, it-talbiet ewlenin jirrigwardaw danni allegatament ikkaġunati lill-attriċi minħabba inċident li kellha fuq ix-xogħol, fil-lukanda operata mis-soċjeta' ntimata f’Għawdex . Imma jidher ukoll illi l-attriċi qed tippretendi illi dawn id-danni huma riżultat ta' nuqqas tas-soċjeta' ntimata li tadempixxi l-obbligazzjonijiet kuntrattwali li kellha magħha . Dan għaliex skond il-ġurisprudenza reċenti tal-Qrati tagħna "*huwa obbligu ta' min iħaddem biex jipprovdi kundizzjonijiet ta' xogħol li jassiguraw is-saħħa tal-ħaddiema fuq il-post tax-xogħol tiegħu.*" ² Hija ssostni għalhekk illi jista' jingħad illi din il-kawża hija waħda bbażata fuq obbligazzjonijiet *ex contractu* u mhux fuq obbligazzjonijiet delittwali . Mandankollu ma ġie prodott

² Kevin Mallia vs Alfred Mizi & Sons Ltd. - P.A. 9.10.03 ; Anthony Frendo vs Italmal Machinery Ltd. P.A. 10.10.05 ; Charles Farrugia vs Malta Inv. Management Co. Ltd. P.A. 9.10.03 ; Emmanuel Felice vs Freeport Terminal (Malta) plc et. P.A. 4.07.02 ; Michael Fenech vs Sammy Meilaq noe P.A. 23.10.01 .

Kopja Informali ta' Sentenza

ebda kuntratt tax-xogħol jew mod ieħor illi bih is-soċjeta' konvenuta setgħet intrabtet ma' l-attriċi b'xi obligazzjonijiet simili . Fil-fehma tagħha dan id-dmir ta' min iħaddem li jipprovdi "*a safe place of work*" lanqas ma jista' jiġi interpretat bħala xi ftehim taċitu li l-obbligazzjoni kellha titwettaq fil-gżira ta' Għawdex, kif donnha qed tipprededi l-attriċi .

L-attriċi targumenta ukoll illi l-fatt illi s-soċjeta' konvenuta kienet assikurata kontra inċidenti li setgħu graw lir-residenti jew impjegati tagħha fil-lukanda tagħhom f'Għawdex, jagħti lok għall-applikazzjoni ta' din l-eċċezzjoni għall-*privilegium fori* . Imma anke hawn il-Qorti tħoss illi din hija interpretazzjoni pjuttost imgebbda ta' x'wieħed għandu jifhem bit-terminu : "*obligazzjoni li skond il-ftehim kellha tiġi mwettqa fi gżira partikolari*" . Wara kollox, kif tajjeb argumenta l-legali tas-soċjeta' konvenuta fit-trattazzjoni orali tiegħu, il-kuntratt ta' assikurazzjoni sar bejn is-soċjeta' konvenuta u terzi u jibbenifika biss lill-istess soċjeta' konvenuta u mhux lid-dannegġjat .

Għaldaqstant f'tali iċ-ċirkostanzi ma jistax jingħad illi ġie res applikabbli l-artikolu 770 tal-Kap. 12 dwar kif jispiċċa l-'*privilegium fori*' tal-konvenut .

Għal dawn il-motivi tiddeċidi dwar din l-eċċezzjoni preliminari tas-soċjeta' ntimata, billi tilqa' l-istess eċċezzjoni, tiddikjara ruħha nkompetenti u tastjeni milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-kawħa.

L-ispejjeż ikunu a karigu ta' l-attriċi .

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----